

Rasmus Puur: vajame laulupidu nagu värsket õhku

EESTI KEELE AASTA 2019

JUULI ON LAULUPEOKUU. Helilooja Rasmus Puur astus tänavusel juubelilaulupeol üles ühe dirigendina. Uurisime, mida tähendab tema jaoks laulupidu ning kas ja kui palju peaks laulupeol mõtisklema eesti keele üle.

Miks on laulupidu eestlastele nii oluline?

Kõige suuremad asjad elus on sõnastamatud. Nii on ka laulupeoga. Kuna meie, praeguste eestlaste jaoks on laulupidu kogu aeg olemas olnud ning seetõttu meie kultuuri justkui lahutamatu osa, mõjub ta sama loomulikuna kui hapniku hingamine. See on ühiskonnale justkui värsket õhku, mida vajame ning mille toel tuleme mõnda aega toime. Aga ilma selleta? Mul on seda praegu raske ette kujutada.

Millist tähendust juubelilaulupidu praeguse Eesti jaoks teie arvates kandis?

Kuna muljed on üsna värsked, siis on seda veel raske ammendavalt kokku võtta, aga mulle näib, et enim andis ta (tagasi) usku. See vast ongi meil siin ja praegu kõige olulisem.

100 aastat tagasi sai eesti keelest riigikeel ning 150 aastat tagasi toimus esimene laulupidu. Kas laulupeol peaks mõtisklema eesti keele üle?

Kuna eesti kultuur (mis minu jaoks võrdubki Eestiga nii suure kui väikese algustähega) on minu meelest keelekeskne kultuur, siis keerlebki pea kõik eesti keele ümber. Olgugi et laulupidu on (balti) sakslastel laenatud, on meie oma rahvalaul - nii vanem kui uuem - eelkõige just keele- mitte muusikapõhised, st neis oli kõige olulisem jutustada lugu, mitte pakkuda muusikalist originaalsust. Mul on ääretult hea meel, et laulupidudel kõlab eesti poeetide väga hea luule ning laulupeo kaudu jõuavad nende tekstid ja mõtted ehk ka nendeni, kes muidu neid ei oskaks avastada. Meie kui muusikute aukohus on olla nende väärilised ning juhatatavaid laule ka sisuliselt tõlgendada ja publikuni viia.

Laulupeo repertuaar on enamasti eestikeelne ja eesti autorite kirjutatud. Kas ja miks peaks laulupeol laulma just eesti keeles?

Ei peagi. See sõltub alati laulupeo ideekavandist ehk sellest, millist väärtussõnumit ühiskonda tahetakse viia. Kui see satub tegelema

Postimees

25.07.2019

Karen Schmidt

166000

7

Estonia teater

Ooper

teiste kultuuride ja keeltega, siis kõlab laulupeol ka muukeelne laul. Ka sel laulupeol kõlas läti keel, kuna oma muusikahariduse lätted võlgname Cimze seminarile. Läti keel oli seetõttu täiesti põhjendatud ja omal kohal. Kuid kuna laulupidu on teatud mõttes eestluse manifest, eestlus tähendab aga eesti kultuuri ja kultuur on meil keelekeskne, siis paratamatult kõlab ka laulupeol enamasti ilus ja meie vaimulaadi peegeldav emakeel.

Juubelilaulupeol kõlas spetsiaalselt peoks tellitud ja Doris Kareva tekstile kirjutatud Tõnu Kõrvitsa «Emakeelelaul». Miks on teie arvates eesti keel olnud eestlaste jaoks nii märgilise tähtsusega ja uhkuse asi, et sellest ka laulupeo jaoks laule luuakse?

Eks luuakse ikka sellest, mis inspireerib ja mõtteid tekitab, olgu see laul, loodus, inimesed, tunded või keel. Ma ei ole kindel, et Doris Kareva just seepärast niisuguse teksti lõi, et see on kuidagi uhkuse asi. Pigem usun, et teda inspireeris meie keele kõla ja nähtus, kuidas elukeskkond kujundab keelt ning vastupidi.

Üldse tundub mulle, et selle asemel, et eri nähtuste üle uhkust tunda, võiks pigem tunda tänulikkust ja alandlikkust. Eesti keel on meieni imeväärusel viisil kandunud, me pole selleks ise pidanud midagi tegema. Seetõttu ei peaks me ka uhkust tundma, vaid ehk midagi muud ... See on suur privileeg, et nii meie keel kui ka kultuur on just praegu usaldatud meie kätte hoida. Olgem pigem alandlikud ja tänulikud ajalooketilülid.

Tänavu 4. juunil aplodeerisid eesti keele aasta tänuüritusel Estonias ligi 800 eesti keele hoidjat ja arendajat püsti seistes teie ooperi lõppedes. Aastal 2015, toona kõigest 24aastaselt lõite muusika ooperile, mis räägib ajast enne teie sündi. Mis ajendas teid just «Pilvede värve» ooperi aluseks võtma?

«Pilvede värvid» puhul langesid mitmed asjaolud kokku. Olin just näinud televisiooni salvestust omaaegsest Mikk Mikiveri lavastusest, mis hoolimata oma vahendatusest mõjus mulle suure elamusena. Samal ajal oli uue algupärase ooperi konkursi tähtaeg. Kuna Jaan Kruusvalli näidendi küsimused - miks Eestist lahkutakse, kas oskame olla vabad ja oma riiki pidada jm - ei olnud selleks momendiks ehk 2014. aasta lõpuks ega tegelikult ka praeguseks kuskile kadunud, andis see lõpliku tõuke. Lisaks oli Kruusvall sisult, stiililt ja tundelaadilt mõjutanud mind juba varem. Arvan, et ta on selgelt liiga alahinnatud autor meie kirjanduses.

Väliseesti noorte keelelaagrid aitavad hoida sidet Eesti ja eesti keelega

JANA TONDI, Integratsiooni sihtasutus

Ligi 20 aastat on peetud eesti keele ja kultuuri suvelaagreid 13-18aastastele väliseesti noortele ja neis on osalenud pea 2000 noort. Sel aastal osaleb laagrites 66 väliseestlast 17 riigist, kellest umbes pooled pole varem Eestis käinud.

Laagrilistele pannakse kokku põnev programm ja eesti keelt praktiseeritakse igal sammul. Lisaks lööb kaasa 24 tuginoort, kes toetavad osalejaid eesti keeles suhtlemisel ja tutvustavad neile noorte tegemisi Eestis. Kõike tehakse koos - käiakse ekskursioonidel, tutvutakse Eesti looduse ja vaatamisväärsustega ning tehakse sporti.

Tänu laagritele tunnetavad välismaal elavad eesti noored sidet Eesti ja eesti keelega ning kogetu motiveerib noori Eesti kohta rohkem teada saama ja ärgitab mõtlema, kuidas oma tulevikku Eestiga siduda. Nii mõnigi noor on tulnud hiljem Eestisse tagasi, et ülikoolis õppida.

Eesti päritolu noortele korraldatakse keele- ja kultuurilaagreid «Rahvuskaaslaste programm 2014-2020» kestel. Laagreid rahastavad haridus- ja teadusministeerium ning kultuuriministeerium. Eesti keelelaagrit korraldab MTÜ Headest. Lisainfo www.integratsioon.ee

Karen Schmidt, toimetaja

